

عوامل عمده پوسیدگی ریشه لوبیا در زنجان، ایران. بیتا ناصری. بخش تحقیقات گیاهپزشکی،

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان، ایران

پوسیدگی ریشه بیماری مهمی در مناطق عمده کشت لوبیا در دنیا از جمله ایران است. در سال ۱۳۸۶ عوامل پوسیدگی ریشه در نمونه های ریشه، بذر و خاک جمع آوری شده از مزارع لوبیای استان زنجان تعیین شدند. روابط رگرسیونی نشان دادند که بین میانگین میزان بیماری و فراوانی هر یک از عوامل بیماریزای جداسازی شده از نمونه های ریشه در طول زمان نمونه برداری (از V3 تا R9 مرحله رویشی لوبیا) رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. بنابراین، بازی هر واحد افزایش میزان بیماری، فراوانی *Fusarium oxysporum*، *F. solani*، *Macrophomina phaseolina* و *Rhizoctonia solani* تا ۰/۱۶، ۰/۴۱، ۰/۲۲ و ۰/۴۴٪ افزایش یافت. میانگین CFU این عوامل بیماریزا در هر گرم خاک جمع آوری شده از مزارع لوبیا در مراحل V3 و R9 با محل مزرعه، گونه قارچ و زمان نمونه برداری متغیر بود. *F. solani* بیشترین میانگین CFU در هر گرم خاک را در V3 (۱۲۱۲) و R9 (۳۰۷۷) در مزارع نشان داد و *F. oxysporum*، *R. solani* و *M. phaseolina* بدنبال آن قرار گرفتند. میانگین CFU هر عامل بیماریزا و مجموع میانگین CFU این عوامل در هر گرم خاک در مرحله R9 بطور معنی داری بزرگتر از مرحله V3 بودند. فاکتورهای عملکردی رابطه معنی داری با CFU قارچ *F. solani* در هر گرم خاک در مرحله R9 نشان دادند. عوامل عمده پوسیدگی ریشه، *F. oxysporum*، *F. solani*، *M. phaseolina* و *R. solani* از نمونه های بذر جمع آوری شده از مزارع مورد بررسی نیز جداسازی شدند. میانگین فراوانی این عوامل بیماریزا جدا شده از بذور با محل مزرعه و گونه قارچ متغیر بود. در مرحله R9، میزان، شدت و شاخص بیماری رابطه معنی داری با فراوانی قارچ *M. phaseolina* جدا شده از بذور نشان دادند. نتایج این تحقیق میتواند در مدیریت بیماری پوسیدگی ریشه و انتخاب ارقام مقاوم در آینده مورد استفاده قرار گیرد.